

Οι «κακές» ξύλινες κατασκευές! **του Καθ. Γεωργίου Μαντάνη**

Η μεγάλη αξία του ξύλου ως υλικού κατασκευών φαίνεται από την πολύ ευρεία χρήση του στις ανεπτυγμένες χώρες (Δ. Ευρώπη, Αμερική, Ιαπωνία, Αυστραλία), όπου είναι το κυρίαρχο *δομικό υλικό* ειδικά σε κατασκευές (ξύλινες ή μικτές) εξωτερικού χώρου. Αυτό δεν συμβαίνει τυχαία· συμβαίνει διότι το ξύλο είναι ένα μοναδικό ανανεώσιμο υλικό (*renewable material*) δηλ. προϊόν αειφορίας, πανέμορφο αισθητικά, ανθεκτικό, με τεράστια μηχανική αντοχή σε σχέση με το βάρος του, απίστευτα ελαστικό που δίνει αντισεισμικές δομές, και επιπλέον έχει απεριόριστες δυνατότητες εφαρμογής. Στην Ελλάδα του σήμερα, λόγω έλλειψης γνώσης και ορθής κατάρτισης και τεχνογνωσίας στις κατασκευές παραμένει πολύ «*παρεξηγημένο*» και αναμφίβολα υλικό κατώτερης αξίας (βλ. π.χ. καυσόξυλα και λευκόξυλα). Μέγιστο κακό στον τομέα αυτό κάνουν οι ευτυχώς λίγοι «κακοί ξυλέμποροι» που δεν γνωρίζουν το ξύλο, εμπορεύονται συνήθως κατώτερης ποιότητας προϊόντα και έτσι οι «κακοτεχνίες» γίνονται και ξαναγίνονται. Ωστόσο οφείλουμε να γνωρίζουμε ιστορικά ότι οι αρχαίοι Έλληνες γνώριζαν το ξύλο σε μέγιστο τεχνολογικό βαθμό, και κατασκεύαζαν τις στέγες των ναών από κυπαρίσσι και κέδρο. Δημιούργησαν τότε, από τη Μινωική εποχή και παλαιότερα, «ξύλινη αρχιτεκτονική», η οποία ανθεί σήμερα σε υπέρτατο βαθμό στη Β. Ευρώπη και την Β. Αμερική. Στο μουσείο της Ακρόπολης σώζονται μέχρι σήμερα τα ξύλινα εμπόλια (πύροι) με τα οποία με ταυτόχρονη μολυβδοχόηση, ο Ικτίνος και ο Καλλικράτης συνέδεαν τα επί μέρους τμήματα των κιόνων του Παρθενώνα. Ένα από τα επτά θαύματα του αρχαίου κόσμου, το χρυσελεφάντινο άγαλμα του Διός, ήταν κατασκευασμένο από ξύλο έβενου που δημιούργησε ο μεγάλος γλύπτης Φειδίας. Τόσο άφθαρτο είναι το ξύλο αν γνωρίζει κανείς να το χρησιμοποιεί και να το συντηρεί. Σήμερα στην Ιαπωνία και την Κ. Ευρώπη σώζονται ξύλινες κατασκευές (κατοικίες, γέφυρες κ.α.) ηλικίας 600 έως 1.000 ετών.

Οι Έλληνες μηχανικοί δεν γνωρίζουν το ξύλο. Τα ελληνικά Πολυτεχνεία «εχθρεύτηκαν και μίσησαν» το ξύλο ως δομικό υλικό (προτιμούν τα γνωστά: *τσιμέντο, χάλυβας, πολυμερή*), δεν εμπιστεύονται το ξύλο, το φοβούνται πολύ. Δύο μόνο αξιολογότετοι καθηγητές ΑΕΙ, και συνάμα ακαδημαϊκές προσωπικότητες διεθνούς κύρους, στα Πολυτεχνεία «πάλεψαν» επί χρόνια για να ανθίσει ο κλάδος των ξύλινων δομικών κατασκευών (δηλ. να μπουν μαθήματα σχετικά στα προγράμματα σπουδών των σχολών) αλλά μάταια. Πρέπει όμως, από ίδια γνώση, να αναγνωρίσω ότι πολλοί νέοι μηχανικοί και αρχιτέκτονες έχουν «*μία κρυφή αγάπη*» για το ξύλο, και θέλουν να μάθουν γι' αυτό και έστω και με δισταγμό να το χρησιμοποιήσουν σε

εφαρμογές. Ας περιγράψουμε τώρα συνοπτικά τι συμβαίνει σήμερα στην αγορά του ξύλου και ειδικά των ξύλινων κατασκευών:

Τι συμβαίνει σήμερα στην αγορά των υλικών ξύλου; Υπάρχουν πολλά προϊόντα ξύλου κακής ποιότητας. Ο κάθε έμπορος μπορεί να εισάγει ότι θέλει, από όπου θέλει, ότι τον συμφέρει. Εισάγει προϊόντα χωρίς πιστοποίηση, κάποια χωρίς ποιοτικό έλεγχο, και εννοείται ότι οι κατασκευές που γίνονται από «κακά» υλικά (πρώτες ύλες), δεν μπορεί παρά να είναι ίδιες! Στην αγορά εισάγεται δομική ξυλεία ακατάλληλη για κατασκευές ξυλοτύπων και στεγών, βρίσκεις επικολλητή (glulam) ξυλεία που έχει παραχθεί με κόλλα εσωτερικής χρήσης. Το κακό κόντρα-πλακέ κυριαρχεί! Κακής ποιότητας προϊόντα κόντρα-πλακέ από Ασία, στη μισή τιμή, πωλούνται παντού, έχουν αρνητικές ιδιότητες αντοχής σε υγρές συνθήκες και φτωχές μηχανικές αντοχές. Το λευκόξυλο κυριαρχεί! Ξύλο 5^{ης} ποιοτικής στάθμης εισάγεται και πουλιέται για δομικούς παρακαλώ λόγους σε εξωτερικές χρήσεις κλάσης «3» και «4», και οδηγεί σε οικτρές καταστάσεις και «κακοτεχνίες» μέσα στην πρώτη πενταετία! Διαγωνισμοί γίνονται σε δημόσια έργα κυρίως Δήμων και «χτυπιούνται» από εργολάβους· οι δημοπρασίες στο 50%, και μετά ο πολίτης, ή ο Δήμος που το υλοποιεί, αναμένει να έχει καλή ποιότητα και διάρκεια ζωής η παιδική χαρά, η πέργκολα, τα παγκάκια που κατασκευάστηκαν; Πως;

Τι συμβαίνει στον τομέα των ξύλινων κατασκευών; Είναι ελάχιστες οι προσεγμένες και άρτιες ξύλινες κατασκευές ποιότητας. Καταρχήν δεν διαθέτουμε εξειδικευμένους τεχνίτες και μηχανικούς για ξύλινες κατασκευές. Πάρα πολλά, τα περισσότερα, σφάλματα γίνονται σε έργα Δήμων με κατασκευές υπαίθρου, παιδικές χαρές, παγκάκια, κάδους απορριμμάτων, ξύλινες κατασκευές σε παραλίες. Οι αιτίες επιγραμματικά: χρήση ακατάλληλων ειδών ξύλων, χρήση με μικρές διατομές, λευκόξυλα ακατάλληλα σε παιδικές χαρές, ελλιπέστατο φινιρίσμα και βαφή, ακατάλληλα είδη ειδικά για ξύλινους πεζοδρομούς. Κακές συνδέσεις, και τέλος ελλιπής ή ανύπαρκτη συντήρηση των ξύλινων κατασκευών. Αρκετές φορές από εμπόρους πουλιέται και ξυλεία δομική έτοιμη για χρήση, και η ξυλεία είναι χλωρή (κάθυγη), ένα απαράδεκτο φαινόμενο δυστυχώς (όπως και τα τόσα άλλα στη σημερινή Ελλάδα του 2015!). Χλωρή ξυλεία πουλιέται και για σκεπόμενα.

Όλα τα παραπάνω οδηγούν στο συμπέρασμα ότι απαιτούνται ειδικές γνώσεις και εμπειρία για να γίνει σωστά ένα έργο ξύλινης κατασκευής. Π.χ. ένα δημόσιο έργο σε Δήμο, θα πρέπει (α): να έχει καταρτιστεί μελέτη που να περιγράφει τις τεχνικές προδιαγραφές των απαραίτητων πρώτων υλών άριστης ποιότητας που απαιτούνται (σημ. διότι μιλάμε για εξωτερικές κατασκευές εκτεθειμένες στις καιρικές συνθήκες και το περιβάλλον), (β) να υπάρχει ένα σύστημα διαγωνισμού ΟΧΙ με τη χαμηλότερη και φθηνότερη τιμή προσφοράς, αλλά με την συμφερότερη τιμή που να αξιολογείται και με τεχνικούς όρους (σημ. τι ποιότητα κατασκευής προσφέρεται) και με οικονομικούς όρους, και (γ) να έχει προβλεφθεί και καθιερωθεί μια διαδικασία τακτικής συντήρησης για τα έργα ξύλινων ή μικτών κατασκευών (ειδικά για τις παιδικές χαρές, όπου χρήστες είναι τα μικρά παιδιά), ώστε να υπάρχει το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα και μεγάλη διάρκεια ζωής της κατασκευής. Τα ανωτέρω όμως για να υλοποιηθούν απαιτούν υψηλό ζήλο (αυτό το χαρακτηριστικό εκλείπει σήμερα στη χώρα μας, ειδικά στο Δημόσιο), ηθική και συνέπεια καθώς και επαγγελματική δεοντολογία.

Καρδίτσα, 14-11-2015